

Verksamhetsplan Miljödatastöd 2015

1. Kontakter, verksamhetsstöd och kvalitetsarbete

Bakgrund. Miljödatastöd har fortlöpande kontakter mot ledning och verksamheter för att kunna utföra uppdraget med fokus på Stöd, Lagarbete och Uppföljning. Detta innebär (1) löpande kontakter mot FOMAR samt andra grupper, utskott, nämnder och stödfunktioner inom SLU för dels årligt planerings- och uppföljningsarbete på främst övergripande nivå, dels mer långsiktigt visions- och strategiarbete, samt att sprida information om verksamheten, (2) stöd och rådgivning till verksamheter inom främst Foma för kvalitetsarbete inom datahantering, (3) genomföra förvaltning och utveckling av kvalitetsdokumenten samt (4) främja kunskapsutbyte i olika nätverk.

Förväntade resultat. Bistå med stöd i framtagning av självvärdering och åtgärdsplaner för kvalitetshöjande arbete i enskilda projekt. Fortlöpande stöd ges i pågående åtgärdsprojekt samt medverkan i initiativ för förbättrad tillgänglighet av data. Löpande kontakter med verksamheten för att ha aktuell kunskap om status i Fomas datahantering. Kontakter internt och externt för samverkan i etablering av datautbyte t.ex. mellan datavärdsskapen och svenska LifeWatch-projektet samt mellan länsstyrelserna i arbetet enligt vattendirektivet och det marina direktivet.

Kvalitetsguiden vidareutvecklas i delar där det finns möjlighet till harmonisering med eller går att hänvisa till befintliga och relevanta standarder (ISO, SS). Särskilt görs under året uppdatering avseende informationssäkerhet, hantering av metadata (resultat från pågående arbete i TILDA-projektet) och dokumentation, delar som behandlar lagring med beaktande av kommande lagringpolicy för SLU samt hänsyn till SLU:s miljömålsarbete och miljöcertifiering.

Med underlag från arbetet med Kvalitetsguiden och mål inom Miljödatastrategin ger Miljödatastöd årligen en översiktlig beskrivning av status i datahanteringen i Foma-verksamheter med betydande datahantering inkluderande en programvis översikt samt rekommendationer om fortsatt arbete och kommunicerar resultatet internt och externt.

Inför varje halvårsskifte levereras nyckeltal från kvalitetsarbetet för uppföljning av SLU:s miljömål.

Genomförande. Fortsatt implementation av kvalitetsarbete i verksamheterna vilket påbörjades i några frivilliga projekt under hösten 2012 enligt riktlinjer från FOMAR. Under 2013-14 har 48 verksamheter påbörjat kvalitetsarbete och uppskattningsvis återstår ett femtontal att initiera. Miljödatastöd kommer under 2015 att fortsätta att bistå projektledare att ta fram kvalitetsprofiler, åtgärdsplaner och kostnadsuppskattning för kvalitetshöjande arbete samt i övrigt utgöra stöd genom främst olika uppföljningar.

Seminarier för tekniskt forum beräknas fortgå i Umeå och Uppsala med möten ca 2-3 ggr per termin. Genom att utöka befintliga nätverk planeras för ett intensifierat kunskapsutbyte om olika verksameters datahantering särskilt mellan de fyra datavärdskap som nu finns på SLU. Fortsätta stödja och delta i SRH:s utskott för systemutveckling. Samverkan fortsätter med kommunikationsavdelningen för initiativ inom Foma angående 'Öppna data' samt enligt strategiska riktlinjer från SLU och viktiga avnämare.

Tidplan. Fortlöpande kontakter, stöd och uppföljning av självvärdering av enskilda datahanteringsverksamheter.

Årlig statusbeskrivning redovisas under 4:e kvartalet.

Tid/Kostnadsuppskattning. 42 veckor (42% av total tillgänglig tid)

2. Utveckling datavärdskap och system för datahantering

Bakgrund. Under 2009-2011 genomfördes särskilda insatser för att förbättra datatillgången från vissa undersökningar inom datavärdskapet Jordbruksmark. Därutöver genomfördes vissa organisationsförändringar som lett till ett utökad samarbete mellan datavärdskapen Sjöar och vattendrag och Jordbruksmark. En gemensam webbportal utvecklades (Miljödata MVM) och finns i drift sedan våren 2012 för presentation av data från de båda datavärdskapen. Ännu pågår arbete att föra över data till den nya portalen från de gamla informationssystemen på inst. f. vatten och miljö. Arbete med migrering av data från datavärdskapet Jordbruksmark startade under 2014. En förvaltningsorganisation som involverar prefekterna på de båda institutionerna ansvarar för systemets utveckling och fortlevnad.

En förfrågan från Jordbruksverket (SJV) inkom 2012 till SLU (datavärdskapet Jordbruksmark) om att lagra och

presentera data från en nationell markkartering av svensk åkermark (förtätad markundersökning på åkermark) eftersom liknande data hanteras i 'Mark och gröda'-undersökningen, vilken ingår i datavårdskapet Jordbruksmark. Ett förslag på genomförande togs fram 2013 och projektet genomfördes i huvudsak under 2014. Projektet har finansierats av SJV.

Förväntade resultat./Genomförande. Miljödatastöd involveras fortsättningsvis i aktiviteter/kontakter mot t.ex. NV, Havs- och vattenmyndigheten i frågor om datavårdskapens uppdrag, roller, genomförande av migrering av databaser mm. samt mot Vattenmyndigheterna/länsstyrelserna och projektet LifeWatch t.ex. i frågor rörande utformning av datautbyte mellan systemen.

För att effektivisera datahantering inom miljöövervakningsprogrammen typområden på jordbruksmark (växtnäring respektive pesticider) och observationsfält på åkermark samt för utlagningsförsök pågår ett projekt med syfte att etablera en gemensam s.k. utförardatabas för geografiskt bunden odlingsdata (GISMO-DB). Arbetet genomförs på institutionen för mark och miljö med egen verksamhetspersonal men med konsultativt stöd från IT-avdelningen och andra projekt som använder samma programvaror/teknik. Projektet kan ses som ett pilotprojekt där kunskapen om databasteknik, GIS och databearbetningsverktyg utvecklas inom verksamheten. I dessa projekt har Miljödatastöd en koordinerande och stödjande (projektlednings) roll till verksamheterna, vilka har det egentliga genomförandansvaret.

Arbete med att migrera data från det tidigare presentationssystemet 'Jordbruksvatten' för växtnäring och pesticider till Miljödata-MVM genomförs under 2015.

Arbetet med SJV-databas är slutfört men förbättringar i presentationen av databasen i Miljödata-MVM genomförs i början på 2015 i samband med pågående överföring av Mark och grödoinventeringen till systemet.

Koordinering genom stöd i kravhantering och kontakter med IT-avdelningen och verksamheten ges till förbättringsprojekten ovan vad gäller lagring och tillgängliggörande av data samt nedtagning och ev. arkivering av tidigare system. För projekt startade under 2014 för informationstjänsterna: Radioekologisk databas (REK), SkogsSkada och Mark och gröda kan arbete kvarstå viss del under första kvartalet 2015.

Tidplan. Löpande. GISMO-DB och migrering av DV Jordbruksmark utförs under hösten 2015.

Tid/Kostnadsuppskattning. 31 veckor (31% av total tillgänglig tid)

3. Öppen data samt metadatahantering

Bakgrund. EU-direktivet Inspire och nationell geodatasamverkan mellan myndigheter ställer krav på att SLU med början under 2013 kan tillhandahålla metainformation, metadata och tjänster om utpekade datamängder inom Foma, bl.a. från Riksskogstaxeringen. I samverkan med SLU:s GIS-stöd har under 2013 data från Riksskogstaxeringen ställts samman och tjänster etablerats och publicerats på Geodataportalen (www.geodata.se) enligt Inspirekrav. Visst harmoniseringsarbete återstår med behöver inte vara klart förrän 2020. Under 2014 blev det klarlagt att SLU kan publicera data på Geodataportalen utan att ingå i geodatasamverkan, vilket innebär att arbete med detta kan påbörjas snarast för viktiga verksamheter som inte redan gjort med anledning av krav enligt Inspire.

Förväntade resultat. SLU kommer succesivt under året leverera metadata till den nationella geodataportalen för de datamängder som SLU vill ska visas där utöver data för vilka SLU har informationsansvar enligt Inspire (Förordning om geografisk miljöinformation). I samarbete med kommunikationsavdelningen slutförs arbetet som påbörjades 2014 med att etablera en särskild ingång till SLU:s miljödata genom en 'Öppen data'-webbsida.

Genomförande.

- Ta fram en policy inom SLU hur vi vill definiera och arbeta med öppna/öppet data med beaktande av Vetenskapsrådets "Förslag till Nationella riktlinjer för öppen tillgång till vetenskaplig information" (vilka data, licenskrav, sätt att tillgängliggöra mm.)
- Verka för dialog (inkl. utbildning) med verksamheterna för att skapa acceptans att ge öppen tillgång till sina data samt få ökad förståelse för vilka data användarna vill få öppen tillgång till från SLU.
- I samverkan med kommunikationsavdelningen och andra berörda inom SLU ta fram SLU 'Öppna data'-ingång på SLU:s externwebb. Fortsättning från 2014.
- Ge stöd till verksamheter för publicering och åtkomst till data på SLU:s 'Öppna data'-sida samt stöd för framtagning och anpassning av lämpliga gränssnitt, dataformat och leveransmallar. I samverkan med GIS-stödet tillhandahålla geodata (metadata, visning, nedladdning) enligt krav i geodatasamverkan för vissa datamängder.

- e. Ge stöd till verksamheter inom SLU som vill publicera metadata och tjänster på Geodataportalen och uppdatera metadata på NV:s Miljödataportal (avser andra data än sådana där SLU har informationsansvar enligt Inspire; Förordning om geografisk miljöinformation).
- f. Miljödatastöd bistår i framtagande av och förvaltning av infrastruktur samt med de initiativ och interna kontakter i övrigt som krävs för att SLU ska fullgöra sitt informationsansvar enligt Inspire och uppnå mål i SLU:s miljödatapolicy.
- g. Samverka med myndigheter i frågor kopplade till SLU:s bidrag till geodatasamverkan och utpekat informationsansvar enligt Inspire ("Inspire arbetsgrupp" för myndigheter m.m.).
- h. Samordning och projektledning samt på andra sätt aktivt medverka i interna projekt som främjar metadatahantering och tillgängliggörande av data (t.ex. TILDA).

Tidplan. Löpande

Tid/Kostnadsuppskattning. 21 veckor (21% av total tillgänglig tid)

4. Mallar, riktlinjer och modeller

Bakgrund. Under 2012 har kvalitetsguiden samt mallar för självvärdering och datahanteringsplan färdigställts. vidare förvaltning av kvalitetsdokumenten sker under punkt 1 ovan.

I det förberedande arbetet att ta fram en lämplig databasstruktur till den nya portalen Miljödata MVM genomfördes ett gemensamt modelleringsarbete till en informationsmodell där de viktigaste aktörerna inom Foma var representerade. Denna modell finns tillgänglig som en gemensam resurs för vidareutveckling inom Foma. Inom de noder i verksamheten som har betydande IT-verksamhet finns mer eller mindre välutvecklade modeller/rutiner för förvaltning och utveckling av system. Historiskt sett har det inte funnits något krav på samordning eller harmonisering av sådana arbetsmodeller inom SLU. Ett erfarenhetsutbyte inom organisationen kan på sikt främja en större grad av harmonisering i detta. Under 2014 har informationsmodellen för Miljödata MVM reviderats.

Förväntade resultat. Vid behov ge riktlinjer och praktiska tips med exempel på rutiner och verktyg för stöd i datahantering.

Genomförande. Erfarenheter att ta fram riktlinjer och införa rutiner för systemförvaltning från Artdatabanken, IT-avdelningen och Riksskogstaxeringen kommer ligga till grund för rekommendationer från Miljödatastöd om hur annan Foma-verksamhet som saknar strukturerad och kontinuerlig förvaltning, kan driva och förvalta sina system och databaser i fortsättningen och av vem. I detta arbete kan ingå att även att titta på riktlinjer för projekthantering och ev. mallar för det.

Tidplan. Löpande.

Tid/Kostnadsuppskattning. 1 veckor (1% av total tillgänglig tid)

5. Tekniskt stöd

I mindre utsträckning ge stöd i användning av olika program och verktyg, särskilt Sharepoint.

6. Internt arbete

Förväntade resultat. Gemensam budget och verksamhetsplan. Fortlöpande uppdaterad hemsida speciellt tydliggöra goda exempel på datahantering samt verktyg för detta. Kompetensutveckling då särskilt för ökad kännedom om verktyg och tekniker för datahantering (t.ex. länkade data, REST), kommunikation, projektledning samt hantering av metadata för geodatasamverkan och Inspire.

Genomförande. Avstämning inom gruppen görs regelbundet (1h var 3:e vecka) för kunskapsutbyte, planering, uppföljning av årlig verksamhet.

Tidplan. Fortlöpande. Prel. budget för 2015 färdig kvartal 3.

Tid/Kostnadsuppskattning. 5 veckor (5% av total tillgänglig tid)

Budget

	MVM	SRH	Summa
A. Personal			
Föreståndare, 12 mån, Lön inkl. lkp +OH	1435		1435
Verksamhetsutvecklare, 12 mån, Lön (50%) inkl. lkp +OH	611		611
Verksamhetsutvecklare, 12 mån, Lön (70%) inkl. lkp +OH		608	608
Verksamhetsutvecklare, 12 mån, Lön (30%) inkl. lkp +OH		277	277
Justering administrativa kostnader MVM			-100
Summa A personal	2046	885	2831

B. Projektkostnader

Resor och övriga omkostnader	100
Öppna data - Seminarier, nätverkande mm.	0
Utveckling datavärdskap	0
Summa B Projektkostnader	100

C. Överskott från tidigare verksamhet

Prognos UB2014	200
Summa C Överskott	200

Anslagsbehov 2015

Summa (A+B-C), tkr	2731
<i>(Anslag tillstyrkt, dec -14</i>	<i>2720)</i>